

Nejčastější otázky a odpovědi k akceleračním oblastem podle zákona o urychlení využívání OZE

1.12.2025 - Veronika Krejčí | Ministerstvo životního prostředí ČR

Zodpovídáme nejčastější otázky k přípravě a vymezování akceleračních oblastí pro větrné a solární elektrárny. Zvláštní úpravu vymezování akceleračních oblastí a povolování záměrů v nich obsahuje nový zákon č. 249/2025 Sb., o urychlení využívání některých obnovitelných zdrojů energie a o změně souvisejících zákonů (zákon o urychlení využívání obnovitelných zdrojů energie)

Co jsou akcelerační oblasti a proč vznikají právě pro obnovitelné zdroje energie?

Akcelerační oblasti mohou být vymezovány za účelem zjednodušeného povolování obnovitelných zdrojů energie (v současnosti fotovoltaických a/nebo větrných elektráren) a s nimi související infrastruktury¹⁾. V případě jejich vymezení se poté jedná o předem posouzené oblasti, ve kterých budou tyto záměry nejméně v rozporu s omezeními vyplývajícími z ochrany jiných veřejných zájmů, např. ochrany přírody, ochrany zemědělského půdního fondu, zajištění obranyschopnosti státu, zajištění hydrometeorologické služby, bezpečnosti civilního letectví, ochrany ložisek strategických surovin, památkové péče nebo také ochrany lázní a léčivých zdrojů. Investoři v nich budou muset splnit podmínky stanovené v průběhu jejich vymezení a vycházející z požadavků na ochranu jiných veřejných zájmů. Zpravidla však v případě dodržení těchto podmínek nebudou muset nechat záměr posoudit v rámci EIA, což přispěje k rychlejšímu povolení.

Akcelerační oblasti vznikají na základě požadavků vyplývajících z práva EU (tzv. směrnice RED III)²⁾ a dále s ohledem na plnění cílů EU a ČR v oblasti klimatu a na posílení energetické bezpečnosti a soběstačnosti ČR.

Bližší informace:

¹⁾ „Související infrastrukturou“ se rozumí např. připojení k soustavě, související bateriová úložiště apod., srov. § 2 písm. a) body 2 až 6 zákona č. 249/2025 Sb. (ZOZE).

²⁾ Jedná se o čl. 15b a násl. směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/2413.

Existují už dnes konkrétní místa, která jsou vymezená jako akcelerační oblasti?

Žádné akcelerační oblasti v současnosti (podzim 2025) vymezeny nejsou. Budou vymezeny v územně plánovací dokumentaci, což je komplexní proces upravený stavebním zákonem, jehož nedílnou součástí je také projednání s dotčenými orgány a s veřejností. Předpokládá se, že první akcelerační oblasti by mohly být vymezeny v druhé polovině roku 2026.

Na jaké typy obnovitelných zdrojů se akcelerační oblasti vztahují?

V současnosti lze vymezovat akcelerační oblasti pouze pro větrné elektrárny a pro fotovoltaické elektrárny. Pro další druhy výroben elektřiny z OZE je bude možné vymezovat v případě, že pro ně budou vymezeny tzv. nezbytné oblasti v Politice územního rozvoje ČR.³⁾

Kromě výroben samotných lze v akceleračních oblastech ve stejném režimu povolovat i s nimi související infrastrukturu, např. jejich připojení k sítím, související bateriová úložiště atd.⁴⁾

Bližší informace:

³⁾ Stávající nezbytné oblasti pro využití energie větru a slunce byly vymezeny změnou č. 9 Politiky územního rozvoje ČR.

⁴⁾ „Související infrastrukturou“ se rozumí např. připojení k soustavě, související bateriová úložiště apod., srov. § 2 písm. a) body 2 až 6 ZOZE.

Znamená to, že se budou větrné nebo fotovoltaické elektrárny stavět pouze v těchto zónách?

Výstavba výroben elektřiny z OZE mimo akcelerační oblasti není vymezením akceleračních oblastí omezena. Povolovány budou ve standardním v povolovacím režimu, neuplatní se u nich tedy pouze zjednodušení týkající se záměrů v akceleračních oblastech.

V jakém zákoně jsou akcelerační oblasti definované a co tento zákon upravuje?

Zvláštní úpravu vymezování akceleračních oblastí a povolování záměrů v nich obsahuje nový zákon č. 249/2025 Sb., o urychlení využívání některých obnovitelných zdrojů energie a o změně souvisejících zákonů (zákon o urychlení využívání obnovitelných zdrojů energie) – zkráceně bývá označován jako **ZOZE**.

ZOZE je především právním předpisem transpozičním. Do české právní úpravy promítá související požadavky obsažené v tzv. směrnici RED III.⁵⁾

Akcelerační oblasti jsou v ZOZE definovány jako oblasti vymezené za účelem urychlení využití OZE. Investoři v nich budou muset splnit předem stanovené podmínky vycházející z požadavků na ochranu jiných veřejných zájmů. Zpravidla však nebudou muset nechat záměr posoudit v rámci EIA, což přispěje k rychlejšímu povolení.

Bližší informace:

⁵⁾ Jedná se o čl. 15b a násl. směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/2413.

Jaký je rozdíl mezi akcelerační oblastí a tzv. nezbytnou oblastí?

Akcelerační oblastí je oblast vymezená za účelem urychlení využívání OZE. Pouze v řádně vymezených akceleračních oblastech se uplatní zjednodušený režim povolování záměrů pro využití OZE upravený v ZOZE.

Nezbytné oblasti jsou plošně nadřazenou množinou akceleračních oblastí a samy o sobě nepřinášejí žádné změny v povolování záměrů. Vymezeny jsou víceméně pouze z důvodu požadavků evropské legislativy, a to s ohledem na určitá technická kritéria (např. síla větru a intenzita slunečního záření, vzdálenost od připojovacích bodů distribuční sítě ad.) a při jejich vymezení není blíže řešena ochrana jiných veřejných zájmů. Ochrana jiných veřejných zájmů je řešena až při vymezení akceleračních oblastí, které jsou podstatně podrobnější.

Akcelerační oblasti lze vymezit pouze ve vymezených nezbytných oblastech, a to pouze pro ten druh

OZE, pro které jsou tyto nezbytné oblasti vymezeny. Nezbytné oblasti byly v Politice územního rozvoje ČR vymezeny pro využití energie větru a slunce⁶⁾ – akcelerační oblasti tedy lze v současnosti vymezovat pouze pro fotovoltaické a větrné elektrárny a s nimi související infrastrukturu.⁷⁾

Bližší informace:

⁶⁾ Nezbytné oblasti pro využití energie větru a slunce byly vymezeny změnou č. 9 Politiky územního rozvoje ČR.

⁷⁾ „Související infrastrukturou“ se rozumí např. připojení k soustavě, související bateriová úložiště apod., srov. § 2 písm. a) body 2 až 6 ZOZE.

Co představuje územní opatření pro akcelerační oblast, kdo jej vydává a co musí obsahovat?

Územní opatření se vydává pro každou akcelerační oblast za účelem stanovení specifických podmínek a zmírňujících opatření platných v dané akcelerační oblasti. Tyto podmínky a zmírňující opatření budou muset záměry pro využití OZE povolované v akcelerační oblasti splňovat. Jejich účelem je vyloučit nebo zmírnit případné nepříznivé vlivy těchto záměrů v území. Jejich dodržování je základním předpokladem pro zjednodušené povolování v akceleračních oblastech.

Územní opatření bude zpravidla pořízeno současně s vymezením akcelerační oblasti v územně plánovací dokumentaci. Pokud by akcelerační oblast neměla územní opatření, neuplatnil by se v ní zjednodušený režim povolování záměrů.

Výjimku představují pouze drobnější akcelerační oblasti vymezované v územním plánu v plochách, ve kterých se nepředpokládá nutnost stanovení zvláště podrobných nebo jinak specifických podmínek pro záměry pro využití OZE. Tyto akcelerační oblasti nemusí mít vlastní územní opatření, protože potřebné podmínky a zmírňující opatření lze uvést přímo do územního plánu.

Jakým způsobem akcelerační oblasti zjednoduší a zrychlí povolování OZE?

Pro záměry pro využití OZE budou v akceleračních oblastech předem stanoveny podmínky a zmírňující opatření. Budou-li tyto podmínky respektovány a nedojde-li v mezích k významným změnám v území, pak pro záměry v akcelerační oblasti zpravidla nebude nutné provést posouzení EIA⁸⁾ a bude pro ně vydáváno zjednodušené (zčásti jen kontrolní) jednotné environmentální stanovisko.

Podstata zjednodušení spočívá v posouzení území a stanovení podmínek na koncepční úrovni předem již při vymezení akcelerační oblasti – tímto způsobem má být nejen zjednodušeno povolování, ale současně bude zachována i adekvátní ochrana jiných veřejných zájmů, které mohou být dotčeny (např. ochrana přírody). Řada podmínek, které jsou běžně obsaženy až v jednotném environmentálním stanovisku, budou stanoveny předem.

Bližší informace:

⁸⁾ Smyslem posouzení vlivů záměru na životní prostředí (EIA) je zjistit, popsat a komplexně vyhodnotit předpokládané vlivy připravovaných záměrů na životní prostředí a veřejné zdraví. Povinnost provést posouzení EIA vyplývá pro některé záměry z unijního práva. Směrnice RED III z ní stanoví výjimku.

Jak dlouho má stavební úřad na povolení výstavby větrné nebo fotovoltaické elektrárny v akcelerační oblasti?

Stavební úřad rozhodne o povolení záměru pro využití OZE v akcelerační oblasti do 60 dnů ode dne zahájení řízení. Důležitým podkladem pro stavební úřad je mimo jiné jednotné environmentální stanovisko, které bude muset být vydáno ve lhůtě 60 dní ode dne podání úplné žádosti (s možností prodloužení o 30 dní). V procesu vedoucím k vydání jednotného environmentálního stanoviska bude také ověřeno, zda lze pro záměr uplatnit výjimku z povinnosti provést EIA.

Co se stane, pokud nejsou dodržena pravidla stanovená pro výstavbu v akcelerační oblasti?

Pokud nejsou splněny podmínky v územním opatření, záměr pro využití OZE nemůže být v akcelerační oblasti povolen. Soulad záměru s územním opatřením bude posuzovat nejen stavební úřad, ale také orgán příslušný k vydání jednotného environmentálního stanoviska.

Na základě jakých kritérií proběhlo mapování území, která by mohla být vhodná pro vymezení akceleračních oblastí?

Při vyhledávání území, která by mohla být vhodná pro vymezení akceleračních oblastí, byla zvažena celá řada kritérií z různých oblastí.

Některé limity byly označeny za „červené“ – pokud se takový limit v území nachází, pak v něm vůbec nelze vymezit akcelerační oblast. Červeným limitem jsou zvláště chráněná území, lokality soustavy Natura 2000 a další limity, které jsou promítnuty do nařízení vlády o stanovení území, na kterých nelze vymezovat akcelerační oblasti.⁹⁾ Červené limity jsou právně závazné.

Řada dalších limitů byla v podkladu připraveném Výzkumným ústavem pro krajinu označena jako „žluté“. Tyto limity byly při vyhledávání vhodných ploch rovněž zohledněny, s ohledem na okolnosti je však možný jejich ojedinělý výskyt ve zvažovaných územích. Předpokládá se, že v případě jejich zahrnutí do akceleračních oblastí bude možné negativní vlivy záměrů pro využití OZE vyloučit nebo zmírnit stanovením odpovídajících podmínek.

Kraje a obce, které se rozhodnou vymezit vlastní akcelerační oblasti, mohou zvolit jiný přístup k vyhledávání ploch, které by mohly být vhodné pro akcelerační oblasti, a zohlednit jiné limity. Závazné pro ně jsou pouze „červené“ limity.

Bližší informace:

⁹⁾ Nařízení vlády bylo schváleno, účinnost se předpokládá od 1. ledna 2026.

Kdo rozhoduje o tom, kde budou vymezeny akcelerační oblasti?

Akcelerační oblasti lze vymezit v územně plánovací dokumentaci na třech úrovních. Mohou je vymezit obce (v územním plánu), kraje (v zásadách územního rozvoje) a vláda (v územním rozvojovém plánu). Záleží přitom na jejich významu, který může být místní, regionální nebo celostátní.

Při vymezování akceleračních oblastí je nutné dodržet pravidla vyplývající ze ZOZE, např. se vyhnout tzv. „červeným“ limitům, mezi které patří zvláště chráněná území, lokality soustavy Natura 2000 a další území stanovená nařízením vlády.¹⁰⁾ Kromě toho se při vymezování akceleračních oblastí dále uplatní také pravidla vyplývající ze stavebního zákona včetně cílů a úkolů územního plánování.

Vymezení prvních akceleračních oblastí se předpokládá v druhé polovině roku 2026. Akcelerační oblasti však lze bez časového omezení vymezovat i po tomto datu. ZOZE žádný termín nestanoví.

Bližší informace:

¹⁰⁾ Nařízení vlády je zatím v legislativním procesu.

Jak se mohou zástupci obcí a krajů zapojit do procesu vymezování akcelerační oblasti v územním rozvojovém plánu?

Míra zapojení obcí a krajů se liší podle toho, na jaké úrovni je akcelerační oblast vymezována, tedy zda akcelerační oblast vymezuje obec (v územním plánu), kraj (v zásadách územního rozvoje) nebo vláda (v územním rozvojovém plánu). Obecně platí, že čím níže je akcelerační oblast vymezována, tím více jsou dotčené kraje a obce do procesu vymezování zapojeny.

Pokud jde o akcelerační oblasti vymezované vládou v územním rozvojovém plánu, významnější roli v procesu vymezení hrají kraje. Zástupci kraje mají možnost zúčastnit se společného jednání s dotčenými orgány a mohou uplatnit připomínky k návrhu (změny) územního rozvojového plánu, územních opatření a vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území. Zástupci obcí se mohou zúčastnit veřejného projednání a také uplatnit písemné připomínky.

Jak se mohou obyvatelé dotčených obcí zapojit do procesu vymezování akcelerační oblasti?

V souladu s požadavky stavebního zákona mají obyvatelé dotčených obcí právo se zúčastnit veřejného projednání (změny) územně plánovací dokumentace, ve které má být akcelerační oblast vymezena. Jedná se o prezentaci návrhu (změny) územně plánovací dokumentace, územních opatření a vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území se zajištěním odborného výkladu. Na veřejném projednání může veřejnost klást dotazy.

Do 15 dnů ode dne veřejného projednání může každý uplatnit písemné připomínky k návrhu (změny) územně plánovací dokumentace, územním opatřením i k vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území. Všechny připomínky budou pořizovatelem vyhodnoceny. Jejich vyhodnocení se stává mimo jiné podkladem pro vydání stanoviska SEA a mohou být důvodem pro úpravu návrhu.

Co může obec získat z toho, když se na jejím území postaví větrná nebo solární elektrárna?

Podle ZOZE může obec, na jejímž území se nachází větrná elektrárna, získat finanční příjem z nově zavedeného poplatku za výrobu elektřiny z větrných elektráren. Tento poplatek je stanoven ve výši 50 Kč za každou vyrobenou megawatthodinu elektřiny. Výnos poplatku náleží obci, na jejímž území je výroba umístěna. Obec má zároveň možnost prostřednictvím obecně závazné vyhlášky stanovit koeficient výše tohoto poplatku, a tím jeho výši případně upravit.

Zákon tak vytváří mechanismus, který umožňuje, aby se obce podílely na přínosech z výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů umístěných na jejich území. Výnos z poplatku představuje pro obce nový finanční zdroj, který mohou využít například na rozvoj místní infrastruktury nebo jiné veřejně prospěšné účely.

Počítá se s nějakou dotací MŽP?

Ministerstvo životního prostředí připravuje dotační titul z prostředků Národního plánu obnovy, kterým by byla poskytnuta podpora krajům a obcím při vymezování akceleračních oblastí v připravované výši cca 100 mil. Kč.

Veronika Krejčí & Tiskové oddělení MŽP

tel.: 267 122 835 nebo 267 122 058

e-mail: tiskove@mzp.gov.cz

<https://mzp.gov.cz/cz/pro-media-a-verejnost/aktuality/archiv-tiskovych-zprav/nejcastejsi-otazky-a-odpovedi-k-akceleracnim>